

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cavtio Criminalis, Seu De Processibus Contra Sagas Liber

Spee, Friedrich von

Francofvrti, 1632

11. An credibile sit permissum id esse de facto, vt innocentes quoque
inuolutae sint.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11133

49
D V B I V M X I.

*An credibile sit permissum id esse de facto,
ut innocentes quoque inuolutæ sint?*

BInsfeldius & Delrius id videntur
non putare. Sed

RESPONDEO, Nobis dubium non est,
quin multæ sæpe innocentes, de facto
inuolutæ in eandem cum cæteris pœnæ
communione sint. Rationes istę sunt:

RATIO I. Testatur Tannerus multos
doctos & prudentes viros Theologiæ
etiam professores, è quibus aliqui non
paruo tempore in foro conscientię has
causas Sagarum tractassent, profectos
esse; timere se, ne quo forsan inordina-
to procedendi modo multis etiam in-
nocentibus fiat iniuria: quod utique
magnum est pro opinione nostra præ-
iudicium.

RATIO II. Scio item & ego viros quo-
que doctos & religiosos, qui cum eaf-
dem causas aliquamdiu tractauissent,
non solum id timere se, sed vero mini-
me dubitare affirmabant. Itaque noui
Principem, qui cum in Sagas aliquanto

E rem-

50 Dub. XI. *An credibile sit permissum id esse*
tempore inquisiuisset, tum autē nescio
qua occasione rogauisset ex eo Sacer-
dote qui conscientias curabat, & cre-
mandos ad supplicium educebat, puta-
retne serio quasdam vere innocentes
cum reliquis abreptas esse, atq; is con-
tractis humeris sincere respondiisset, ni-
hil quidem se de hac re dubitare, imo
per animæ suæ salutem aliud affirmare
non posse; ita dictum hoc cordi curæq;
sumpsisse, vt continuo substiterit, ac
progredi suos in negotio vetuerit.

RATIO III. Si & mihi aliquid Lector
concedit, fateor me ipsum nonnullas
superioribus annis in diuersis locis ad
mortem comitatum fuisse, de quarum
innocentia tam minime etiamnum va-
cillo, quam nihil fuit vsquam studij & in-
dustriæ pene nimie quod non adhibue-
rim ad veritatem detegendam.

Stimulauit me curiositas (quid enim
dissimulem?) & pene ultra metam tra-
duxit, vt in re incerta certum aliquid
cognoscerem, neque aliud tamen nisi
vbique innocentiam deprehendi: quam
cum apud me non paucis nec futilibus

ar-

argumentis conuictam tenerem, neq;
tamen (ob certas quasdam causas) iu-
dicio intercedere liceret, facile æsti-
mare est, quo cum animi mei sensu
tam miserandis mortuis^{ibus} interfuerim.
Homo sum, & falli possum, non id vn-
quam inficias iturus sum; Quando ta-
men, postquam diu multumq; cum ca-
ptiuis illis tum intra tum extra confes-
sionis sacramentum egi: postquam a-
nimos omni arte multifariam susq;
deq; versauit; in omnem me pene par-
tem obuerti; diuina & humana ope
ac consilio vsus sum; indicia atque a-
cta peruidi; cum Iudicibus ipsis quan-
tum licuit saluo sigillo confessionis dis-
serui; accurate omnia perpendi, ar-
gumenta singula apud animum meum
disputaui; nihilominus aliud iudicare
non potui, quam crimine vacare quæ
ræ putabantur; non existimo leuiter
facere, si me falsum esse difficulter cre-
dam.

RATIO IV. Imprudentes sæpe & ma-
ligni sunt ij, qui processibus contra Sa-
gas præficiuntur; tortura frequenter

52 Dub. XI. *An credibile sit permissum id esse*
enormis, & crudelis, indicia multa futi-
lia, & periculosa; agendi modus non ra-
ro contra iura ac rationem, prout infra
suis locis inspergam & admonebo: mi-
rum sane esset, si nihilo tamen minus
eum semper cursum rectissimum Iusti-
tia teneret, ut non aliquando in scopu-
lum impingeret.

RATIO V. Narrat Tannerus superio-
ribus annis in Germania duos latrun-
culatores, qui causas Sagarum tractaue-
rant, ob processus illegitimos cum peri-
culo innocentum adhibitos, sententia
Iuridicæ Facultatis Ingolstadiensis ca-
pite damnatos, & extremo deinde sup-
plicio fuisse affectos. Ipse ego scio Prin-
cipem, qui nonnullos eadem de causa
capite obtruncari iussit. Quis autem
dubitet, quin sub his iudiciis non pau-
cæ innocentes in fauillam euolarint?

RATIO VI. Imo vero, quot innocen-
tes sub aliis adhuc iudiciis periisse ar-
bitrabimur, qui cum antea in hoc cri-
men seuerissimis modis animaduertis-
sent, ipsi deinde malefici quoque fuisse
confessi sunt & exusti? nuper ita duo

tresve

tresve, quorum nomina omitto, ne Manes eorum inquietem, damnati sunt: Germania hæc exempla vidit, quid cōtra dici potest? & quis nos liberet iusto metu, ne vel hodie, vel paulo post huiusmodi sint plures? Sane dubium non est, quin id Dæmon vehementer optet & satagat, cum vbi talem vel vnicum Inquisitorem nactus sit, apertum habeat ostium insigniter dilatandi suum regnum, & veris Sagis securitatem, innocentibus excidium parandi. Sed & mirum esset, si postquam tam infinitus est numerus maleficorum, ut isti volūt, non id omni sua ac Dæmonis industria possent efficere, ut eorum plures ad Iudicum & Inquisitorum munus arreperent; quod enim aliquoties, ut iam dixi, Deus permittit, cur sæpius non permittat?

Attendant Principes & examinent Officialium suorum vitam: nolim ego bonorum quempiam in inuidiam vocare; id tamen timere mihi licet, quod quorundam mores non refutant. Nam si verum est quod narratur, sunt quidā

qui in templis vix conspiciantur, aut si raro quidem, tum non nisi nugantes, ridentes, fabulantes, ac si quas viderint, è sexu foemineo intentius precari, mox sciscitantes, an nil de his auditum suspicionis sit? homines liberi, superbi, auari, imperiti, crudeles: quæ Epitheta cum nuper de non nemine recenseri audirem, subticui quidem capite concusso, nec consentire volui, ne viderer detractionibus astipulari, aut delectari: interim deinde animaduerti fuisse vera, atque adeo addi potuisse plura.

RATIO VII. Narravit mihi nuper vir fide dignus de carnifice quodam item ultimo supplicio plexo, cuius inter alia grauissima scelera & hoc vnum erat, quod cum magiæ non imperitus esset, id quadam sua arte efficere soleret, ut quoscunque tandem sub manu recepisset, nemo omnium non fateri cogere- tur quicquid rogauisset: itaque innocentes plurimos ad ea edicenda impulisse, quæ fortasse ne cogitatione quidem vnquam attigissent.

Quid clarius in rem nostram afferri
pos.

possit? ut sane oraculum sit, quod quidam cum Delrio purant, si qui innocentes indicati ac capti fuerint, mox innocentiam eorum Deo sic disponente palam fieri: mox scilicet cum in cineres iam inuoluti sunt.

RATIO VIII. Ex iis quæ hactenus experientia aliqua & iugi curiositate didicisse potui, ita clarum mihi est, necessario inuolui quamplurimos innocentes, ut si quis est Principum Germanorum qui id credere non velit, nisi manibus ipse contrectet; is mihi audeat à maleuolorum linguis securitatem promittere, ego illi inuento pulcherrimo adhuc occulto, rem omnem in vtramq; manum **NB** tradam: Neq; enim à quo tempore primum literas gustare cœpi, minus esse curiosus studui in docendo quam discendo. Itaque cum palpauerit obstupescet, & insignem sentiet conscientia suæ morsum, quantumuis nunc adhuc quieta & tranquilla sit: non mihi licet omnia in publicum effari.

RATIO IX. Imo ex ipso Binsfeldio & Delrio conuincitur, de facto permis-

56 Dub. XI. *An credibile sit permissum id esse*
sum esse vt plurimæ innocentes in hoc
crimine perierint. Id sic ostendo: Do-
cent illi & recte, probationem Sagarum
per aquam, illicitam plane esse, & si quis
Iudex ex ea procedat, illegitime proce-
dere, ac proinde processum eius esse
nullum. Vnde sequitur sane, si ita con-
tra aliquas processum sit, eas innocen-
tes periisse, tamdiu enim innocens quis
haberi debet, quamdiu nondum est le-
gitime probatus nocens. Atqui vero
concedunt iidem, & olim & nunc pluri-
mos Iudices ex ea probatione processis-
se & procedere, concedent igitur con-
sequenter plurimas quoque & olim &
nunc innocentes periisse, & perire; vn-
de igitur vt pereant & perirent, est de
facto permissum.

RATIO X. Præterea existimant ii-
dem, probationem per stigmata item
reiiciendam esse, tum etiam ex folis
pauculis, vna & altera denuntiati-
bus non esse procedendum ad conde-
mnationem, etsi ad torturam: ac ratio-
nem vtriusque assignant, ne innocen-
tes pereant: obsecro autem an non plu-
rimi

de facto, vt innocentes quoque inuoluta sint? 57

rimi ex his ad condemnandum pro-
ferunt? & credibile igitur non existi-
mant complures innocentes de facto
vt perirent permissum esse? Sic igitur
seipfos conuincunt boni viri.

D V B I V M XII.

*An igitur cessandum sit ab inquisitione con-
tra Sagas, si constet multas innocentes
de facto inuoluti?*

IAm ante allatum est exemplum Prin-
cipis, qui cessandum iudicabat: Et id
quidem recte. Quod tamen vt tanto pa-
tientius zelofus Lector accipiat, in eius
gratiam distinctione quadam vtemur,
duplici enim modo, seu duplicis gene-
ris processus possunt institui.

I. Ita caute & circumspecte iuxta
præscriptum legum & prudentis ratio-
nis, vt si ij seruentur, non sit futurum
periculum, ne innocentes quoque at-
tingantur.

II. Ita improuide, & oscitanter, aut
maligne, vt si ij seruentur, futurum sit,
vt ipsis etiam innocentibus morale pe-
riculum creetur. De vtroque genere